

Список використаних джерел

1. Габрель М. М. Просторова організація містобудівних систем : моногр. / М. М. Габрель ; [Інститут регіональних досліджень НАН України]. — К. : Видавничий дім А.С.С, 2004. — 400 с.
2. Вирт Л. Избранные работы по социологии : сб. переводов / Луис Вирт ; пер. с англ. В. Г. Николаева. — М., 2005. С. 93–118. — (Серия: Теория и история социологии).
3. Корикування генерального плану м. Львова. — [II стадія]. — Генеральний план. Пояснювальна записка [Електронний ресурс]. — Львів, 2008. — Т. 1. — Режим доступу: <http://city-adm.lviv.ua/lmr/authorities-the-city/structure-lmr/management/management-architecture/generalnij-plan-m-lviv>
4. Социальная коммуникация [Електронний ресурс]. — 3 кн.: Соколов А.В. Введение в теорию социальной коммуникации / А. В. Соколов. — СПб., 1996. — С. 17–43; 201–228. — Режим доступу : http://sotsiologia.ru/sociology/2007/10/09/sociology_6116.html
5. Статистичний щорічник міста Львова за 2015 рік : [статист. довід.] / Головне управління статистики Львівської області. — Львів, 2016. — 140 с.
6. Fine B. Theories of Social Capital: Researchers Behaving Badly [Електронний ресурс] / Ben Fine. — London : Pluto Press, 2010. — Режим доступу : www.socialcapitalgateway.org
7. Putnam R. D. Bowling Alone: America's Declining Social Capital / R. D. Putnam // Journal of Democracy. — 2003. — № 6 (1). — P. 65–78.
8. Woolcock M. Social Capital and Economic Development: Toward a Theoretical Synthesis and Policy Framework / M. Woolcock // Theory and Society. — 1998. — № 27 (2). — P. 151–208.

УДК 338.2

О.О. ГАЛАЧЕНКО,
к.м.н., доцент ПрАТ «ВНЗ »МАУП»**Регіональна політика розвитку санаторно-курортних закладів**

У статті виокремлено поняття «санаторно-курортний регіон». Зазначено особливості функціонування суб'єктів санаторно-курортного бізнесу. Окреслено методику оцінки санаторно-курортного потенціалу в розрізі регіонів. Проведено аналіз тенденцій розвитку санаторно-курортних закладів в регіональному аспекті, систематизовано негативні фактори їх функціонування та окреслено ключові напрями необхідних змін.

Ключові слова: санаторно-курортні заклади, санаторно – курортні регіони, програми розвитку, економічна ефективність.

О.О. ГАЛАЧЕНКО,
к.м.н., доцент МАУП**Региональная политика развития санаторно-курортных учреждений**

В статье выделены понятия «санаторно-курортный регион». Указано особенности функционирования субъектов санаторно-курортного бизнеса. Определено методику оценки санаторно-курортного потенциала в разрезе регионов. Проведен анализ тенденций развития санаторно-курортных учреждений в региональном аспекте, систематизированы негативные факторы их функционирования и обозначены ключевые направления необходимых изменений.

Ключевые слова: санаторно-курортные учреждения, санаторно – курортные регионы, программы, экономическая эффективность.

О. HALACHENKO,
k.m.n. Associate professor**Regional policy development spa facilities**

The article singled out the concept of «health resort region.» These features of the functioning of spa business. Assessment methodology outlined spa building in the regions. The analysis of trends of the spa facilities in the regional context, systematically negative factors of their operations and outlines key areas necessary changes.

Keywords: spa facilities, spa – resort regions, development programs, economic efficiency.

Постановка проблеми. Санаторно-курортні заклади є структурною складовою галузі туризму України, як в регіональному так і національному аспектах, а їх функціонування та розвиток слід розглядати, як важливу складову соціально-економічної політи-

ки держави спрямовану на підвищення рівня життя та добробуту населення. Ефективність функціонування санаторно-курортних закладів на регіональному рівні в динамічних ринкових умовах залежить від активної регіональної політики органів місцевого самовря-

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

дування використовуючи економічні, організаційні та управлінські механізми та методи впливу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій дозволив встановити, існування ґрунтовних досліджень щодо форм, методів і напрямів регулювання економічних відносин в рекреаційно – курортній та туристичній сферах на державному рівні, так К.А. Андрущенко [1] обґрунтовує необхідність державного регулювання сталого розвитку санаторно–курортного потенціалу Черкаського регіону; тоді як Бейдик [2] доводить, що державне регулювання рекреаційними ресурсами є запорукою ефективного розвитку туристичної сфери, необхідність державного втручання в розвиток рекреаційного комплексу держави доводить у своїх працях І.В.Бережна, Л.О.Кобанець пропонує концептуальні засади управління розвитком санаторно–курортними закладами з боку держави. Водночас не багато досліджень висвітлюють методи та механізми регіональної політики розвитку санаторно–курортних закладів. Тому метою нашої статті є обґрунтування напрямів вдосконалення економічного регулювання регіональної політики розвитку санаторно – курортних закладів.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи економічну систему держави або регіону як історично сформовану систему взаємозв'язків, що історично склались в результаті суспільного поділу праці і форм власності секторів, галузей і сфер діяльності в певних територіальних межах, то санаторно – курортна діяльність відноситься до сфери обслуговування, хоча часто розуміється в значенні галузі діяльності. Суб'єкти санаторно–курортної діяльності, як самостійні господарюючі структури утворюють сферу курортного обслуговування населення, яка називається курортним бізнесом у межах країни або регіону.

Для суб'єктів санаторно–курортного бізнесу характерні певні особливості:

- для організації виробництва необхідно порівняно менший обсяг інвестицій, що пояснюється меншою вартістю основних фондів та невеликими обсягами оборотних активів, що задіяні в процесі виробництва,
- висока швидкість обороту оборотного капіталу закладів;
- обмежена сфера діяльності, що обумовлено локальним характером послуги як економічного блага;
- необхідність стандартизації технологічного процесу, оскільки висока (належна) якість послуги досягається в результаті чіткого виконання необхідних операцій (технологічних дій);
- невеликі розміри підприємств (малі, середні), що обумовлено локальним характером ринкової пропозиції та необхідністю динамічного реагування на зміни кон'юнктури;

– наявність підрозділу (служби) клієнтської взаємодії, оскільки послуга надається лише в результаті контакту надавача та споживача.

В контексті нашого дослідження доцільно дослідити проблематику формування та функціонування організаційно–економічного механізму регулювання курортної діяльності, тобто систему економічного регулювання курортної діяльності. Економічне регулювання – це вплив на економіку з боку органів управління з метою підтримки якихось процесів на певному рівні або запобігання негативних явищ [4, с. 282]. Економічні регулятори – економічні важелі, які через механізм інтересів непрямо впливають на учасників економічних процесів. Як доводять дослідження, частка санаторно–курортних закладів у структурі ВВП певних країн досягає рівня від 5 до 25%, а рівень зайнятості у загальній структурі працездатного населення становить від 15 до 35% [4]. Тоді, як в Україні частка санаторно–курортних закладів в структурі доданої вартості регіонів коливається від 0,3– до 2%. Діяльність санаторно–курортних закладів України відображена у таблиці. За досліджуваний період спостерігається загальне скорочення кількості санаторно–курортних та оздоровчих закладів у Львівській області, найбільш стрімке скорочення спостерігається з 2012 року, адже при порівнянні до 2010 року скорочення становить 23,8 %.

Наведений аналіз доводить, для надання якісних та ефективних санаторно–курортних послуг необхідність використання комплексу механізмів та регуляторів з боку органів місцевого самоврядування на рівні санаторно–курортних регіонів. На сучасному етапі слід спиратися на чинні економічні закони та ринкові механізми у формуванні санаторно–курортних регіонів. Провідною парадигмою стає еколого–економічна ефективність функціонування санаторно–курортних регіонів, яка визначається балансом попиту–пропозиції та вимогами дотримання екологічно збалансованого розвитку.

На нашу думку передумовою формування методів та механізмів ефективного розвитку санаторно–курортних регіонів виступає оцінка санаторно–курортних територій для потреб ефективного розвитку санаторно–курортного лікування та оздоровчого відпочинку і забезпечення їх суспільних функцій. У структуру оцінки виступають:

- 1) розробку методик визначення потреби в санаторно–курортному лікуванні та оздоровчому відпочинку, існуючого та потенційного попиту на послуги санаторно–курортних закладів, враховуючи специфіку регіону;
- 2) розробку методик оцінювання санаторно–курортної привабливості регіону та відповідних можливостей використання його потенціалу для санаторно–курортного лікування і рекреації, що б врахове

Показники діяльності санаторно-курортних та оздоровчих закладів Львівської області за 2005–2015 роки [6]

Показники	Роки					
	2009	2011	2012	2013	2014	2015
1. Кількість оздоровчих закладів, од.	102	101	78	70	67	58
2. Темпи приросту показника до базисного періоду, %	X	99,1	77,2	89,7	95,7	86,7
3. Загальна чисельність ліжок (місць), тис. од.	15,6	18,8	16,2	15,8	15,9	16,1
4. Темпи приросту показника до базисного періоду, %	X	120,4	86,1	97,5	100,0	101,2
5. Чисельність оздоровлених, тис. осіб	132,3	222,4	209,9	224,6	170,8	176,3
6. Темпи приросту показника до базисного періоду, %	X	92,9	94,3	107,0	76,0	103,2

регіональні відмінності ресурсного, інфраструктурного забезпечення, кількісні та якісні характеристики об'єктів, інвестиційну привабливість тощо.

Тому за результатами комплексного дослідження стану та визначених перспектив регіонального розвитку санаторно-курортних закладів можна виокремити такі етапи формування регіональної програми розвитку санаторно-курортних регіонів [5, с. 109]:

1 етап: оцінка регіонального потенціалу за рівнем і можливістю розвитку різних видів і форм санаторно-курортного лікування і оздоровчого відпочинку;

2 етап: аналіз динаміки величини туристичних потоків і їх характеристик;

3 етап: дослідження рівня розвитку інфраструктури і можливих пропозицій санаторно-курортних послуг у регіоні;

4 етап: дослідження внутрішніх та зовнішніх чинників впливу на рівень попиту на курортно-оздоровчий продукт регіону, оцінювання рівня попиту при різних якісних і кількісних значеннях цих чинників;

5 етап: дослідження процесу курортно-оздоровчого споживання в регіоні на основі збору та узагальнення даних про курортно-оздоровчі видатки.

Висновки

Виконання регіональної програми розвитку санаторно-курортних регіонів базується на галузевому або ж територіально – галузевому принципі, коли розвиток окремих курортів і курортних місцевостей представлений як складова розвитку санаторно-курортного регіону. Формування та реалізація таких програм дозволить найбільш повно узгоджувати галузеву специфіку розвитку санаторно-курортних і відпочинкових субгалузей із завданнями ефективного й оптимального соціально-економічного розвитку окремих територій на засадах екологічної збалансованості. Адже

структуру курортно-оздоровчого продукту формують також інші галузі: соціальна і виробнича інфраструктура, громадське харчування, транспорт, зв'язок, житлово-комунальне господарство тощо.

Реалізація концепції розвитку санаторно-курортних регіонів дає можливість комплексного та узгодженого підходу до вирішення завдань різних рівнів, характеру, масштабу, сфери прояву, терміну, а також фінансових і ресурсних потреб на її реалізацію. А регіональні програми розвитку санаторно-курортних регіонів дають можливість найбільш повно узгоджувати галузеву специфіку розвитку санаторно-курортних і відпочинкових субгалузей із завданнями ефективного й оптимального соціально-економічного розвитку окремих територій на засадах екологічної збалансованості.

Список використаних джерел

1. Андрущенко К.А. Передумови сталого використання рекреаційно-туристичного потенціалу Черкаського регіону / К.А. Андрущенко // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2004. – Вип. 197. – Т. II. – С. 512–517.

2. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія / О.О. Бейдик. – К.: Видавничо-поліграфічний комбінат «Київський університет», 2001. – 395 с.

3. Бережная И.В. Подходы государственного регулирования рекреационных территорий: стратегический уровень / И.В. Бережная, А.А. Ветрова // Экономика и управление. – 2009. – № 5. – С. 30–34.

4. Курортні ресурси України / під ред. М.С. Лободи. – К.: ЗАТ «Укрпроф-оздоровниця», ТАМЕД, 1999. – 344 с.

5. Современный экономический словарь / Б.А.Райзберг, Л.Ш.Лозовский, Е.Б.Стародубцева. – М.: Инфра-М, 1996. – 496 с.

6. Львівська область у 2015 році. Статистичний збірник. – Л.: Управління статистики у Львівській області, 2016. – 278с.